

Душан Шимко
ЈАПАНСКИ ДИВАН

Уредник
Зоран Колунџија

Наслов ориџинала
Japonský diván
© Dušan Šimko, 1993

Copyright © ИК Прометеј, Нови Сад, 2015.

Слика на корици
Гојо Хашигучи (1886–1921): жена чешља своју косу, 1920.
(бојени дрворез)

This book has received a subsidy from SLOLIA Committee, the Centre for information on Literature in Bratislava, Slovakia

Ова књига је објављена уз помоћ организације SLOLIA, Центра за информације о литератури у Братислави

Душан Шимко

ЈАПАНСКИ ДИВАН

Са словачкој њрвела
Зденка Валент-Белић

ПРОМЕТЕЈ
Нови Сад

*Besides, I now considered myself as bound by the laws
the hospitality to a people who treated me with so much
expence and magnificence...*

Jonathan Swift: *Gulliver's Travel*

На плавичастој потки минијатурна поља уоквирена наоружаним људима и чиновницима. Ситне прилике надутих образа са ликом помоћника бога ветра, који их је испустио из цака на обали острва излазећег сунца. Уметнику, који је осликавао порцелан, очито се јако журило. Испомагао се шаблоном, а грешке је кориговао сунђерчићем. У чувеном теткином креденцу у Прешову стајале су три егзотичне шољице за чај заједно са крхком посудом за шећер. С времена на време, током посете тетке Вилми, замолио би је да извади те порцеланске шољице из креденца и да му допусти да их кратко држи. Тета Вилма, бескрајно добра матера петоро братића другог колена, би му истог часа предусретљиво изашла у сусрет и те две јапанске шољице би извадила из креденца величине прекоморског пароброда. Пажљиво би их спустила на кухињски сто. Мали Јакуб је био очаран шољицама. За њега су то били тајанствени објекти из древних ритуала сакривени испод порцеланске глазури. Тета би се сваки пут разнежила и, дубоко ганута, испричала би малом Јакубу причу о боравку свог оца Јулијуса, односно Ђуле, у далекој Јокохами; тетка Вилма је, заправо, имала разлог да буде ганута, јер је те шољице као хонвед, а касније легионар, сав битан донео у Прешов. Истина, шољице су неоштећене преживеле Други светски рат, али је зато њен отац нетрагом нестao у Пољској.

Јакубов пријатељ Јасуши Харуми – звао га је само по презимену Јасуши-сан – му је у свом дому безнадежно пренатрпаном књигама – зечјем кавезу, како га је сам назвао – показао албум са сликама легионара – посетилаца Јапана након њиховог дугог пута кроз комарцима контаминирани Сибир у повратку у слатку Француску. У башти британског привредног конзула на пожутелој фотографији стоје јапански

официри, наслањају се на рукохвате бестијалних сабљи и између њих, помало усукан, генерал Штефањик. Генерал уопште не личи на ратног хероја, више личи на потужног интелектуалца ког мучи јокохамска зима, чија влага му се усеца у лутеранску душу а поврх тога га жига желудац од зеленог чаја, који му стално нуде јапански домаћини. С друге стране узорно поткресане живице челични изрази јапанских службеника који носе – боже ме сачувај – јукате, летња кимона краљевскоплаве боје. Јакуб је са жаљењем констатовао да се ни на једној слици није налазио отац тетке Вилме са својим фрајерским смешком, којим је залуђивао Прешовчанке. Утешно је било што су у албуму недостајале три дуплерице – да ли би на њима нашао Ђулу...?

Први земљотрес је чекао као циркуску атракцију – а стигао је у виду нервозног подрхтавања. Вибрације су постепено прерасле у рушење штосова књига, поскакивање оловака и пенкала на лименом столу. У учионици Токијског универзитета Јакуб је пратио две библиотекарке, које су седеле за ниским пултом позајмног одељења. Једна се ћутке сагнула и пружио колегиници жуту кацигу. Кацига је била од вештачког материјала и сијала се као нова. Једини предмет који је остао непомичан, била је гума на Јакубовом столу: очигледно на њу тектонски царски рез Јапаном – *Fossa magna* – није оставио адекватни утисак – на гуми је била одштампана заштитна марка: слон са подигнутом сурлом а испод њега *Made in Germany*.

Токио је доживео два апокалиптична удара у овом веку: велики Канто – земљотрес 1923. године и тепих бомбе из америчких летећих тврђава у марту 1945. године. Град је два пута дословно нестао са лица земље да би се убрзо са чудесном виталношћу и пробојношћу поново подигао из рушевина.

Пониже храма Фукагава Фудо безуба старица му је понудила војни опасач из времена манџурске авантуре. Касније је заподенула разговор: у страшној тектонској катаклизми изгубила је малтене целу породицу – традиционалне дрвене једноспратне кућице су се распале за свега пар секунди, а

дуж читавог доњег града распламсали су се кругови разорних пожара, од којих су очајни људи бежали у таласе река Сумиде. Старица је позвала Јакуба – како необичан гест – у свој дом саграђен након Другог светског рата са уобичајеним смислом за прогрес и неукус. Јакубу је понудила чај Оолонг, намерно кинески, а не домаћи – јапански.

У Канто земљотресу погинуо је и јапански сликар Тами Куоме, пријатељ америчког песника Езре Паунда. Везивало их је дугогодишње дружбавање током заједничких година у Паризу. У Паундовим *Cantos LXXXVI* стоји стих посвећен успомени на талентованог апстрактног сликара: „...*the hidden nest. Tami's dream...*” Езра Паунд је чувао једну од његових кубистичких слика чак до 1944. године, када је изгорела током савезничког бомбардовања Рима у ком се налазила и слика дражесног Јапанца. Његов обожавалац, Езра, подигао му је споменик непролазне вредности...

На обали реке Сумиде налази се Шин Кокуги-кан, нов национални стадион јапанске традиционалне борилачке вештине сумо рвања. Овогодишњем *јокозуни*, победнику на турниру у сумо рувању предали су кристалну вазу од чешког стакла. Службеник из амбасаде је са одличним акцентом на јапанском прочитао посвету у име чехословачког амбасадора Шмида, климнуо је главом према меснатом диву и ставио му у руке кристал из Јаблонца. Амбасадорову фотографију је једном Јакуб приметио у новинама *The Japan Times* – друг Шмид се у чланку захвалио Совјетском савезу зато што нас је ослободио. Управо је био 9. мај.

Пошто амбасадоров чланак није одисао особитим новинарским талентом, прешао је Јакуб на читање научне студије о кварту Јошивара.

Извесна мрс. Сајџел са Пенсилванијског универзитета жртвовала је више година свог живота зарад проучавања докумената о кварту Јошивара. Ова драга чистунка је прегорно студирала статистику Јошиваре, где су се од 1725. до 1787. године налазили куплераји, који су попут магнета привлачили мушкарце свих друштвених слојева у Едо периоду. Бројне

гејше – њих 6300 – опслуживале су и задовољавале самураје, свештенике, занатлије и трговце. Испред капија кварта Јоши-вара стајале су страже, тако да гејше и послужитељке пиринча *мешимори-онна* нису могле да умакну и једини успешан бег је одушевљено извела управо мрс. Сајдел.

У 18. веку Јапанци су били мајстори статистике и минијатура: већ тада! У пословним књигама са огромном пасијом бележиле су се све значајне чињенице о животу у Јошивари: цене свеже рибе исечене на fine шницле, количина потрошене шминке или чак и хипотетички обим љубавних сокова. Узалуд, по том питању се Јапанци нису променили. Свако вече када би подизао пошту из сандучета породице Ишии, Јакуб је нашао на његовом дну неколико шарених реклама којима су се нудиле разне услуге у такозваним земљама сапуна. Ишијева ћерка Икуко је Јакубу рекла да су се још недавно салони за масажу и бордели звали турска купатила – Јапанци никада нису марили за географију ван сопствених острва – а увређени Турци су предали дипломатску ноту, на шта су Јапанци моментално променили назив ових благородних установа. На повратку кући подземном пругом Јаманоте-сен Јакуб је стајао и гледао у отворене цртане серијале са еротским садржајем. На седишту нагнут, удубљен у ужасно глупе садистичке сличице брзоцртача, седели су чиновници на путу у Готанду, где је већина морала да преседа на друге линије. Свемогућа држава прстом цензора је у стриповима ретуширала полне удове и стидне длаке – али то мушким читаоцима очито није сметало.

Тржница Тсукици но Уогаши, огромна љускава неман, рибља авет коју су таласи токијског залива избацили на обалу: 22 хектара, 15 хиљада продаваца, шофера, књиговођа и радника у 12000 фирми, где већ у шест ујутру почињу аукције – Јакуба је то одувек мрзело – промукле гласове продаваца риба је препознао са пијаце у Уену. Више је волео да долази рано пре подне, када су се око столова гурали прекупци из ресторана и бацали хитре погледе на комад којим ће се ускоро сладити. Каква је то промена: јапански челик немилосрдно

и артистички исече рибу на танке шницле, а Јакуб верује да оштрица ножа цивилизује унутрашњу животињску енергију далеко боље од дугог кувања које се примењује у читавом северном варварском свету. Суши се простре на дрвеној подлози интензитетом јапанске лепезе, а Јакуб може слободно да бира редослед рибљих одрезака свих нијанси – од ружичасте до бакарне боје. Санае му је узела из прстију штапиће и ставила танани листић у уста као детету. Тиме је применила суштину јапанског обедовања, које се састојало од визуелног ужитка, док би се између боцкања наоштрених штапића заповедао разговор и размењивали погледи љубавника и љубавнице, мужа и жене, мајке и детета и увек је било електрицитета у ваздуху око тањира са сушијем, изнад трошне пролазности света. Једно је избегавао – а то су *шемјура* ресторани. Одбијао га је тежак мирис уља а овај, ваљда португалски, проналазак пржене рибе и поврћа, или рачића умочених у брашнасти сос, што му је изазивао грчеве у желуцу и непријатно га је, упркос богато посутом шећеру, подсећао на чувене јабуке у шлафроку, које је Јакубу и његовој браћи мајка спремала петком као посно јело. Као што су својевремено гости карловарске колонаде умакали руже у кипућу минералну воду, тако је Јакуб умакао парчиће паприке или рибљег меса у врело уље, од ког би поруменеле и потамнеле попут неба над храмом Тсукици Хонганци. Негде је прочитао да је у току Пожара дугих рукава 1675. године тачно у подне небо било црно као туш сликара *укуо-е*. Руж на Санаеиним уснама губио је сјај са сваким парчетом темпуре уложеним у баријеру белих, малчице накривих зуба. Јакуб је више волео када је јела сушими него суши. Продавац-уметник сече рибу пажљиво, концентрисано и после сваког реза обрише оштрицу ножа о припремљену крпицу и још једном у пресложеном салвету. Руке продавца, повоздан влажне и избељене од мешања пиринчаних куглица, на које присахне танана шницла од рибе, чиме настане напетост између куваног и пресног, белог и рибљег – намерно са овим „ä“* јер тај самогласник звучно и

* На словачком реч рибљи гласи „rybäcím“. Самогласник ä се изговара између а и е. Прим. прив.

сликовито наглашава удаљеност између пиринча са висоравни *Мусашино* и јегуље из токијског залива.

Санае је волела да се шали са продавцима који углавном нису показивали да не воле призор са тим одвратним странцем који поваздан дува нос у огромну марамицу и размахује рукама тако да пар пута преврне флашу пива марке Кирин. Пиво шуми и проспе се по салвети и дрвеном пулту испред расхладне витрине са изложеном рибом, коју гости зналачки бирају. Санае гризе зубима као хокаидско чудовиште комадиће мале хоботнице, а Јакуб се згрожено враћа у време шогуна Токугава, када су удате жене лакирале зубе у црно као врата пакла а не ужитка.

Поново је почела школска година, из звучника локалног парка чује се Дворжакова *Симфонија из Новог Света* и Јакуб мора при том да мисли на сопствену парафразу Биеблове песме: „...а на супротној страни света је Словачка – лепа егзотична земља.“

Увече је поново све пуно, перверзно накрцани возови сомбартовским „дисциплинованим државним службеницима“. Јакуб покушава да стане испод вентилатора што погорша његову хроничну кијавицу и по стоти пут схвати да је мокар као миш. Два чиновника, сарариман, поред њега разговорају о кошарци и голфу и зналачки цокћу уснама. Очи су им кржаве пошто су се на станици у Шибуји добро наљоскали пивом или sakeом. Најлепши тренутак је када се Јакуб прогура до врата, пође према станичном излазу поред кондуктера и на тренутак се заустави испред станичне зграде у Чидоричоу. Ваздух је топао и на све стране чују се цврчци. Јапанчићи их лове мрежицама за лептире, пентрају се по дрвећу, а када цврчка, ту митолошку животињицу, ухвати, ставе је у пластичну кутијицу; њихова старија браћа и сестре су за то имали мале дрвене кавезе...

Јакубу, као и сваком странцу – *јаицину*, јапанске колеге су објасниле да су њихове жене плахе и да не умеју да се споразумевају на енглеском језику, али се већ на првој заједничкој

вечери испоставило да су за столом махом супруге његових колега, које охрабрене алкохолом извуку свој паучинама обмотан школски енглески и заподену разговор. За њих је енглески био углавном метајезик, гласан израз најличнијег ћутања, застрашујуће тишине усред шума језика окруженог хиљадама идеограма. У току ноћи дубина тишине се још више продубила, јер су кинески знакови сијали неонским светлом по препуним улицама Токија. Ролан Барт пише да ако не говорите Јапански у Јапану преостаје вам још синтагма тела, а она је код Јапанаца ослобођена „хистерије и нарцизма“. Јадничак Барт са својом визијом јединствене „синтагме тела“! Питање за Јакуба је било и остало: да ли неми, какви јесмо, уопште примећујемо знакове који нас са ексклузивном доследношћу елиминишу. Почео је да учи хирагану и катакану, на шта му Санае рече да је достигао ниво ћака првака. Јако се радовао када је први пут срицао натпис на Шинџуку!

Јутрос му је Санае донела џепно издање новеле *Џуничиро* Танизакије Наоми. Јакуб је то дело сматрао противтежом *Лолитије*, коју јој је пре пар недеља поклонио, при чему је нагласио да је то Набокова најлошија ствар на енглеском језику. Био је мишљења да су руске ствари овог белог аристократе боље. *Дар и уздарје* са половичном вредношћу – то је Санае која се придржава челичне норме друштвеног живота или Јакуб грешни збуњен социолошким контемплацијама аустријских јапанолога. Јапан као уџбеник потиснуте неравнотеже и Санае као ходач по жици савршено увежбане вештине дистанце и надзора. Није заборавила да му каже да више воли приповетке писца Нагаи Кафу, јер никога није имитирао као Танизаки. На крају крајева, његова јунакиња полудете-полужена требало је да личи на америчку глумицу Мари Пикфорд и Санае се јако наљутила када ју је Јакуб у шали назвао *моја*, изразом из ере Таишо „модерним дететом“. Извређала га је да је сенилна будала а дан касније га је позвала у шетњу подножјем брда Хиџири, где се налазила Јошиморова продавница са западњачким музичким инструментима. Учитељица плеса Танизаке Наоми је, заправо, била руска емигранткиња Александра Шлемска.

Почетком лета као да становништво Токија обузме лудило. Крајем јула уочи фестивала га је једна Францускиња, Санаина пријатељица, позвала на вече које је требало да се одржи у чамцу – као што је и ред.

Францускињин супруг Јапанац био је син посланика и значајног политичара либерално-демократске партије.

Сумида је можда прљавија од Рајне или Дунава и усукана је у бетонски корсет. Од мостова, какве је забележио Хирошиге, није остало ништа, али у изненадном сумраку превремене летње вечери могли су се видети обриси мостова почевши од Кокотои-баши а завршавајући са Умаја-баши, тамо су се налазиле рампе ватромета – старинске играчке житеља Токија и доњег града Шитамачи. Санае је седела на простирци којом је било подастрто дно чамца, чији облици су подсећали на наткривене излетничке бродове јаката-буне. На барци се налазила мини кухиња и двојица конобара су уносили гајбе пива, сакеа и картонске кутије са канадским вискијем. Францускињин муж је затресао Јакубову десну руку и потапшао га по леђима. Редом му је представљао неколико менаџера и њихове супруге. Санае му је шапнула на уво: – Онај трећи са супротне стране простирке је заменик директора банке Даива. Под прозором бродске кухиње се већ налазио спреман микрофон и појачало. Чим је брод стигао на средину Сумиде, искључили су моторе и чуло се запљускивање таласа који су налетали на високе бокове чамаца. Пучина је била прекривена моторним чамцима разних величина а гирланде лампиона као да су смањивале њихове димензије. Људски жагор, песме и музика из караоке уређаја трештали су изнад усвињене воде Сумиде а осветљени мостови су се одражавали на води лење и широке реке, у које се уливају стотине већих и мањих канала са карактеристично тешким задахом. На јулском небу процветале су серије гигантских цветова и сазвежђа ватромета у част бога реке Сумиде Сушин-сана. Кава-бираки отварање летње сезоне делује на жегом сморено становништво Токија као балзам који хлади и Јакуб је непрекидно брисао зној са чела. Банкарске менаџере су хладиле њихове жене и опуштена тела су им се наслађала

на унутрашњост чамца. Бетонски стамбени торњеви, фабрике и хваталке градског аутопута су попут чудесне кулисе фестивалског хаоса у плавом, жутом и зеленом светлу изненадних експлозија који подсећају на изумрле животињске врсте.

Санае је изула сандале и њени лакирани нокти су сијали на светлости електричних лампиона. Читаво вече је гледала у небо, јела је мало и присутнима за столом стављала до знања да је занимају само осветљени мостови испод којих је клизио њихов излетнички мост: Ширахиге, Кототои, Тобу, Азума, Комагата, Умаја, Курамае, Собу, Риогоку – пет сати фестивала у знаку мостова који спајају горњи и доњи град.

Јакубов трећи Ускрс. Када би га обузела тескоба, отишао би у православну цркву у четврти Чијода. Храм зову Николајдо у част руског мисионара Николаја. Јакуба је подсећао на прешовску цркву украјинске заједнице, где га је мајка повремено водила. Малени патријарх Јапанац, са круном која му је склизавала на уши, изишао би испред иконостаса и Јакуб је, сакривен иза групице Грка и палестинских Арапа који су редовно долазили на богослужења, осетио олакшање. Запалио је свећу у част баке Алинке. Бака се одметнула од цркве и поп у Кули са њом није говорио, јер је прешла код суботара, где су им пуштали филмове а жене су повоздан пекле колаче и кувале турску кафу испред филмског платна просветног центра. У токијској катедрали се певало на јапанском из руских песмарица, а могло се исповедати и на руском. Јакуб је ломио језик српским, а јапански свештеник га је разумео, јер је завршио семинар у Волоколамску.

Положај царске палате у Токију вероватно није био у складу са свим правилима геомантичке игре на срећу. Из тог разлога се главна капија некадашњег замка Отемон отварала према истоку а не, како би то требало да буде, у правцу југа – захваљујући овом мудрому трику доспео је свети вулкан Фуџи-сан на север, а злим дусима је био препречен пролаз на алувијалну висораван. Водени канали око замка чине дубок отисак палца који се од горе може видети. Са цепелина

фирме Фуџи Санае му је показала ту елегантну спиралу од одбрамбених таласа и канала: слово хирагане „но“ било је из птичје перспективе као на длану.

Око канала по ужареном асфалту обично трче џогери, углавном у групама. Повремено туда протрчи стража палате, све претичу и скандирају као амерички маринци. Бескрајна река аутомобила и таксиста кружи око тлоцрта слова „но“ а палата цара на самрти је скривена иза гранита и диорита стрмих одбрамбених зидина, које никада нико није освојио. Палата је непомична као тајфун, велико ништа пред којим су капитулирале реформе и сам капитализам Нипона. Једино двојни мост Ниџубаши води ка херметички затвореној главној капији Сеимон. Ове године ће тамо доспети десетине хиљада радозналаца, патриота, школараца и стараца и махаће заставицама право пред очима можда већ новог цара са његовом супругом грађанског порекла, млинаревом кћерком. Скоро као у бајци Павла Добшинског.

Санае је сложила излизане и на ћошковима умашћене слике као карте за пасијанс на котатсу сточић. Наивне дирљиве сличице је насликао њен деда као окупацијски војник у Бурми. Слао их је у писмима пољском поштом у Хачиоџи. Јакуб није могао да дође себи од чуђења како јапански војник успева да воденим бојама наслика чисту идилу. Пошто је имао мало материјала, морао је да меша боје а на папирићима и после четрдесет пет година стоје бурманске пагоде, бунари, села и пиринчана поља, којима се Санаин деда дивио са естетским поимањем поштара из предграђа. Његова жена је из далеке и егзотичне Бурме добила тачно 25 сличица а 26-ту јој је војска послала званичном поштом. Санае је била убеђена да је ова сличица била обележена дедином крвљу. Нико не зна где су га сахранили, а у Бурми нико од фамилије никад није био. Јакуб је почео да гњави Санае о наследном греху, колективној кривици и наводно примереној обради нацистичке проблематике у западној Немачкој. Санае је на тренутак променила тему разговора и недељу дана касније је Јакуб прочитао у новинама Маиничи Шимбун да је премијер

Накасоне заједно са неколико чланова кабинета посетио светилиште Јасукуни-џинџа, ковчег мира јапанског народа. Као и сви пре њега, прошао је Накасоне испод два бронзана лука, поред споменика царском генералу Омуру и поклонио се сећању на два и по милиона погинулих у оба рата. Није га занимало да је међу душама било и ратних злочинаца, то љути само странце који ништа не разумеју...

Санае му је пар пута у разним приликама показала слике-разгледнице – карте а Јакуб се трудио да их гледа као изложбу наивне уметности. Најлепша му је била сцена са Бурманкама које носе ћупове воде. Морао је при том да замисли јапанског војника на столици на склапање од бамбуса са изувеним баканџама, јахаћим панталонама и у кошуљи кратких рукава. На коленима му је била сложена мапа која му је служила као пулт за цртање. Сунце га пронађе и у сенци зато војник заклања поглед дланом десне руке (Санае му је рекла да је деда био леворук). Можда је управо он био тај што је намртво пребио ухапшеног сељака по наређењу подофицира Токуда.

Јако га је забавила Санаеина прича како се у парку Уено срела са једним риђим, чини се, Американцем, и он јој се обратио на одличном јапанском језику. Санае је накривила главу да још више нагласи чуђење и мрзовољу: – Замисли, позове ме је да увече изађем са њим у биоскоп, чак је и улазнице набавио. Каква дрскост, али је тако добро говорио јапански је био напросто одличан да сам се уплашила. Како је тај риђан тако добро научио јапански? Можда је имао неког јапанског претка, можда није Американец, него је пореклом из Бразила – тамо су живели јапански колонисти – следи још једно нагињање главе и адекватна гримаса.

Године 1958. становништво Токија је саградило Токијски торањ који је, према бедекеру, тачно тринаест метара виши од Ајфелове куле. Ваљда га зато не зову Tour de 300 metres као Парижани а најважнија разлика је да нико не зна који је јапански Морис Кохлин, Емил Нутијер и Гистав Ајфел конструисао ову немогућу копију. Санае га је једном довукла до куле и попели су се брзим лифтом чак на највишу платфор-

му. Стакла на видиковцу су била орошена и разгледање није било могуће. Никад више нису ишли на Токијски торањ.

Јавно купатило у градској четврти Такаданобаба. Нове ципеле је Јакуб сакрио у дрвену шкрињу на улазу и ушао у поплочано предсобље јавног купатила; безуби дека му је пружио сапун, пешкир и шампон неодлепивши поглед од телевизијске сапунице. Бог Вулкан би се обрадовао да је видео Јакуба да улази у прву каду са врелом водом, у којој су већ до рамена уроњена лежала четворица младића. Након преласка из једне каде у другу, или боље речено из базенчића у базенчић, Јакубова кожа као да се топила од вишка топлоте. Врела вода га је најпре пекла, али се кожа полако навикавала и удови су му се пријатно отромбољили, мишићи су омлитавили као заставице у облику шарана на барјацима јапанских села када нема ни дашка ветра. Младићи су изашли из каде, чучнули у полукруг око старијег мушкарца који је изгледао као грађевинац и чија је коса била ондулирана. Један је почео да му полива леђа топлом водом а други се посветио његовим стопалима. Стари јакуза, гангстерски бос из Такаданобабе, зажмурио је осетивши ужитак и певушећи неки шлагер грленим гласом. Свима је кожа била посејана фином чипком истетовираних змајева, биљних и геометријских мотива. Мајстори татуа у Такаданобаби били су познати по свом умећу и Јакуб није могао да одвоји поглед од тих чудесних башти на леђима јакузова. Стари Јакубов шеф није обраћао пажњу, али његови подређени су све време гледали у огледала, којима је купатило било обложено, и пратили су Јакубово топлотно мучење. Џаба им се осмехивао, одговор из огледала није добијао. Јакубова кожа је попримила боју рака а јакузији су били бели, бели попут слонове кости, само су им лица била тамна, црвена.

Женско одељење је било на супротној страни купатила и преко преградног зида му је Санае пребацила крему за руке. Јакузи су се већ трљали фротирима и њихов бос, ког су обрисали на суво, седео је у фотељи од вештачке коже у ћошку. Преко крила је имао пребачен пешкирић и руком је трљао

кожу на болном рамену. Када је Јакуб завршио, дигао је руке од јакузе и упутио се према излазу. Његове нове ципеле од велура више нису биле у ормарићу, очигледно их је неко украо. Јакуб се вратио у купатило, упутио се ка благајни и почео да објашњава старцу да су му мазнули ципеле. Старац га је саслушао и без речи му пружио старе сандале како Јакуб не би морао да иде кући бос.

Путем до куће је Санае покривала уста колико се смејала а Јакуб је уживао у белини њених руку. Након купатила ишли су заједно на блокбастер *Јакуза* у главној улози са Каном Такакуром. Глумац је на раменима такође имао љубичасте змајеве и морска чудовишта.

За пунолетство родитељи су поклонили Санае нови кимоно вредан пола милиона јена. Пошто је на дан фестивала добила температуру, кимоно је остао неупотребљен на дну старог ормана од тетке из провинције Гунма. Орман је био обложен старим брокатом а кимоно брижљиво послан у педантан пакетич и умотан у заштитну тканину са дезеном ситних хризантема.

Након дугог убеђивања, Јакуб је успео да наговори Санае да у току ручка обуче кимоно и уз помоћ своје сестре Кунико да га обавије појасом. Са великим закашњењем дошла је на договорено место испред хотела *Пацифик* у Шинагави. Из даљине се могло видети како Санае води битку са дрвеним гетима, црно лакираним сандалама, на које није била навикла. У густој маси ђака, домаћина и чиновника сијала је Санае попут чудесног лептира из Бразилске прашуме. Лице јој је било нашминкано у бело, због чега је деловала тужњикаво без трунке страсти. Изговарајући поздрав, рече: – Изгледам као глупа продавачица из тржног центра Митсукоши у Гинзу. – Јакуб није умео да објасни одакле Санае такво поређење и зато је са искреним одушевљењем почео да је хвали до неба. Што јој је више повлађивао, било је све горе, замало да се Санае врати кући у Камату. Јакуб је схватио да ако неко квари атмосферу, онда је то он у фармерицама и белом сакоу, у чему је изгледао као глумац из провинцијског путујућег позоришта. Кимоно који је Санае носила спадао је

у храбре модерне композиционе покушаје и Санае је у њему изгледала као свесна демонстрација пркоса и најсавршенијег начина скривања тела – у кимону који је сашио педесетогодишњи кројач Сато из Камате.

Санае напросто није желела да иде у четврт Санија. Тамо нема ничег, шта ћеш тамо. Добро је знала да је Јакуб пожеleo да види јапанске парие, буракумине. Они су *де јуре* равноправни грађани, али их Јапанци прећутно гурају у страну и потискују их у најдубље просторе свог мозга. Испред станица чисте и поправљају ципеле и свако јутро у четврти Санија раде мотори камиона и комбија, који одвозе најамне раднике на градилишта по целом Токију. Мушкарци стоје у групицама, углавном пуше и стрпљиво чекају да представник неке фирме одабере најјаче. Затим следи трк ка камионима који не смеју дуго да стоје на раскрсници. Увече се сцена окрене: најамни радници се враћају и, пре него што се распрше по четврти Санија, натрпаној кућама, почасте се пивом из аутомата. Представник им да дневницу одмах по завршетку посла на градилишту.

Провокативно је упитао Санае: Да ли би могла да водиш љубав са буракумином? Санае се замислила и одбрусила: – Кажи ми, молим те, где бих ја могла да га сретнем, ја у четврт Санија не залазим...

На дан када је смењен премијер Такешита, оптужен за тешку корупцију, Јакуб је био у бањи Бепу. Пошто је имао довољно новца, сместио се у највећи хотел на острву Кјушу. Хотел *Суинои* је скроз унакарадио стрмо, зимзеленом шумом покривено вулканско брдо из ког су се у небо дизали стубови шуштеће паре из паклених дубина. Две домино коцке хотела биле су место које може самостално да функционише опремљено велнесом, лунапарком, банкама, осигуравајућим друштвом, кабуки позориштем, салама за вежбање, базенима, салонима за масажу, ресторанима, поштом, телефонском централом, телексом, телефаксом, јавном читаоницом и лекарским ординацијама.